

DIGITAAL ARCHIEF DAAL EN BERG – INVENTARIS

juni 2018

Marcel Teunissen

1 KRANTEN en TIJDSCHRIFTEN

2 CORRESPONDENTIE en STUKKEN mbt ONTWERP en UITVOERING

3 OVERIGE DOCUMENTEN

4 TEKENINGEN

1 KRANTEN en TIJDSCHRIFTEN

ONGEDATEERD

Plattegronden typen A en B, laagbouw, krantenknipsel, geen bron, ongedateerd

'Huizen als heren van standing', Loes Krug, tijdschrift, geen bron, p. 35-42, ongedateerd

'De Papaverhof staat weer in bloei', Casper Postmaa, geen bron, ongedateerd

GEDATEERD

'Een flinke aanval op den woningnood. Het bouwplan van Daal en Berg', anon, Het Vaderland, 6-3-1920

'Papaverhof krijgt unieke handtekening toegeworpen', anon, Cobouw, 25-5-1989

'Nationale Schildersprijz uitgereikt. Schildersprijz voor kleuren in Papaverhof', Casper Postmaa, HC, 16-10-1990

Let op: betreft kopie

'De Papaverhof in Den Haag: Moderne kleuren zeventig jaar jong', Willem Goudriaan, HC, 27-10-1990

2 CORRESPONDENTIE en STUKKEN mbt ONTWERP en UITVOERING t/m 1923

ONGEDATEERD

Document Planbeoordelingen

Betreft vergelijking van plan A (gemeente) en plan B (architecten) t.o.v. de blijvende bouwterreinkosten. Tweede beoordeling mei 1917.

Let op: dit is voor de oprichting van Daal en Berg, en ligt dus ten grondslag hieraan

concept voorwaarden steunregeling (vermoedelijk gemaakt door gemeente Den Haag)
Vermoedelijk 1919 of later (betreft 70 eengezins- en 70 verdiepingswoningen)

Begrooting van kosten voor het bouwen van een Normaalwoning voor Daal en Berg
Door Daal en Berg. Prijzen van 1914

Begrooting van kosten voor het bouwen van een Normaalwoning voor Daal en Berg
Prijzen van 1914 en 1919

Exploitatieberekening Normaalwoning
Door Daal en Berg. Bouwkosten 1914

Exploitatieberekening Normaalwoning-2
Door Daal en Berg. Bouwkosten 1914 en 1919

Exploitatieberekening voor een pand van 3 woningen
Door Daal en Berg. Bouwkosten 1914

Exploitatieberekening voor een pand van 3 woningen 2
Door Daal en Berg. Bouwkosten 1914 en 1919

Vergelijking plan 1 (gemeente) en plan 2 (Granpré Moliere en Verhagen)
Door Daal en Berg. Rekenvergelijking en huurbepaling (vermoedelijk 1919; met potlood-correcties)

Brief Van Voorthuysen aan medebestuurders Daal en Berg, mei 1919

“Door mijne medebestuurders aangezocht een rapport uit te brengen over het nu nader uitgewerkte up Bakker Schut, leek mij dezen arbeid eerst vrij overbodig.

Dit plan toch, reeds zoovele malen op onze bestuursvergaderingen ter tafel gebracht en bestudeerd, werd even zoovele keeren bijna algemeen, vooral door de deskundigen, veroordeeld afgebroken.”

Berlage noemde het een verwarrende herhaling van pleintjes en plantsoenen.

Blijkbaar zijn er veranderingen en verbeteringen aangebracht. Onder meer: centrumgebied en noordzijde. Desondanks kan het plan nog geen aanspraak maken op het predicaat ‘tuinstadwijk’.

“Dit is dan ook de reden dat ondergeteekende wil adviseren den leden voor te stellen, plannen voor woningblokken volgens het uitbreidingsplan, door bekwame architecten t

laten ontwerpen en, indien de financiële bezwaren zijn overwonnen tot uitvoering dier ontwerpen over te gaan.”

Brief van G. Bosma aan medebestuurders Daal en Berg, mei 1919

Commentaar op schrijven van Granpré Moliere en Verhagen van 5 april 1919.

Passages in de brief wijzen erop dat het niet gaat lukken. Wat te doen? Toevoeging ‘Tuinstadwijk’ weghalen in verenigingsnaam of vereniging geheel ontbinden. Ook kan ‘Daal en Berg’ vervallen, indien gekozen wordt voor andere (kleinere) percelen dicht bij het centrum. Negatief slot: de ontbinding is nabij.

Brochure ‘De Coöperatieve WBV Tuinstadwijk Daal en Berg te s’-Gravenhage en haar Eerste Bouwplan’- maart 1920

Met bijlagen ‘huurdersformulier’ en ‘personalia’

Voorwaarden

Opgesteld door de gemeente, voor de bouw van woningen. In het totaal 24 woningen.

Brochure. Bestek en voorwaarden ‘voor het bouwen van 68 eengezinswoningen en 60 verdiepingwoningen op een terrein nabij de Laan van Meerdervoort voor de Coöperatieve Woningbouwvereniging Tuinstadwijk Daal en Berg.

Met 14 Teekeningen’ (PM: niet bijgevoegd)

Door Jan Wils. Handgeschreven: behoort bij bestek van 17 mei 1921

Typoscript. Wijziging van de begroting (vermoedelijk 1920-1921)

Met potloodnotities

Brief Daal en Berg aan Bakker Schut, december 1921

In reactie op schrijven 29 november 1921. Inclusief berekeningen hoofdinspecteur.

Betreft beschikking van Minister van Arbeid van 17-11-1921, over subsidie, te laag bevonden en dat is niet conform afspraken.

Als huren hierdoor omhoog gaan komt het beginsel van ‘coöperatief wonen’ in gevaar! De architect wordt in dit schrijven niet gespaard!

Drukwerk. Financiële bescheiden, 1922

Door penningmeester E. Boswinkel (vermoedelijk gemaakt aanvang 1923)

GEDATEERD

Notulen van vergadering installatie bestuur- en Raad van Commissarissen, 29-11-1917

RvC: Berlage, Fels, De Groot, Jacobs, Jonker, Dim, Scholtens, Drees en Scheurleer.

Geudeker: "De pogingen om tot de stichting eener dergelijke coöperatie te geraken waren reeds sedert geruimen tijd in verschillende kringen onder de ogen gezien. Meer in het bijzonder hadden de technische ambtenaren van den dienst der Landsgebouwen en die in dienst van de gemeente 's-Gravenhage zich ieder in eigen kring met deze zaak bezig gehouden."

Plan is een prijsvraag voor een woonwijk. Berlage en Fels zijn tegen een prijsvraag. De volgende vergadering wordt hierover besloten.

Notulen bestuursvergadering – 12-1-1918

Locatie Zuid-Hollands Koffiehuis

Gemeld wordt dat geen notulen van de installatievergadering gemaakt zijn.

Veel gaat over bestuurlijke kwesties en functioneren Raad van Commissarissen.

En uiteraard over het bouwplan en hoe dat aan te pakken.

Notulen bestuursvergadering – 25-2-1918

Locatie Zuid-Hollands Koffiehuis

Berlage, Scheurleer, Scholtens en Fels aanwezig, namens de RvC.

Bespreking architectenselectie

Bakker Schut heeft 'architect-leider' voorgesteld. Zeer veel namen passeren de revue.

Berlage kan het niet zijn vanwege 'actuele werkzaamheden'.

Notulen bestuursvergadering – 10-4-1918

Berlage en Fels aanwezig, namens de RvC.

Voor architect-leider meerdere kandidaten, onder wie De Roos en Overeynder en Van der Kloot Meijburg.

Notulen bestuursvergadering – 13-4-1918

Fels, Scholtens en Jonker aanwezig, namens de RvC.

Men is op excursie naar R'dam (Heijplaat en Vreewijk) geweest, tbv architectenselectie.

Notulen bestuursvergadering – 20-4-1918

Drees en Fels aanwezig namens de RvC. Granpré Moliere en Verhagen ook.

Tijdens vorige vergadering opgedragen aan Granpré Moliere en Verhagen: grondplan, 50-100 woningen, en wellicht totale supervisie (er was dus toen nog de optie van het betrekken van meerdere architecten). Die krijgen ze ook ter vergadering.

Notulen bestuursvergadering – 3-6-1918

Geen Van Berensteyn, Berlage en Fels.

Geen bijzonderheden.

Brief Bakker Schut aan Granpré Moliere en Verhagen – 17-7-1918

Hij kan zich 'geenszins met het stratenplan verenigen'. Geeft daarvoor 6 argumenten, van stedenbouwkundige en economische aard. Ook is tegen afspraak volledig afgeweken van opzet die gemeente voor ogen had.

Opmerkingen bestuurscommissie Daal en Berg, bij ontwerp-plan Granpré Moliere en Verhagen - 3-9-1918

Onder meer:

- stratenplan. Overwegend positief
- woningen. Beduidend kritischer (graag meer typen uitwerken)
- financiering. Meer details voor adequate berekening gewenst.
- berekeningen. Info van architecten is nog te summier

Notulen bestuursvergadering – 24-9-1918

Berlage aanwezig.

Bespreking van plannen Granpré Moliere en Verhagen. Volgens Bakker Schut te veel afgeweken van gemeentepan. Van Berensteyn onderschrijft op hoofdlijnen overigens de kritiek van Bakker Schut. Fels verdedigt het plan, maar meent dat Schoonheidsce niet akkoord zal gaan.

Notulen bestuursvergadering – 2-10-1918

Pulchri Studio, Berlage aanwezig.

Bespreking met Granpré Moliere en Verhagen over hun plan.

Zij geven mondeling toelichting. Zij hadden 'enige vrijheid', meenden zij, tov het gemeentepan. De locatie ligt overigens wat betreft Daal en Berg nog niet helemaal vast. Vrijstaande woningen worden volgens Bakker Schut financieel onhaalbaar geacht. Lastig voor de architecten, want Berlage vindt het gemeentepan slecht.

Brief Bakker Schut aan Van Beresteyn – 3-12-1918

Er was een onderhoud met ondergetekende, de geadresseerde, de architecten en dhr. A. Jonker. BS ontving tekeningen van architecten, maar nauwelijks gewijzigd tav eerder plan waarop hij kritiek had geleverd. Kritiek daardoor ook ongewijzigd, ergo geen positief advies aan B en W over het bouwplan. Directeur Plantsoenen (Westbroek) heeft dezelfde mening. Kritiek: maakt niet de indruk van open bebouwing, maar desondanks laag rendement in dichtheid. Mede daardoor erg duur en niet voor uitvoering vatbaar. Indien dat toch geschiedt vallen de huren te hoog uit en wordt de bedoelde doelgroep (kleien ambtenaren) niet bereikt.

Samengevat: de bezwaren zijn van stedenbouwkundige en economische aard.

Notulen bestuursvergadering – 9-12-1918

Zuid-Hollands Koffiehuis. Berlage aanwezig, namens RvC.

Bespreking van adres Bakker Schut dat hij B en W geen positief advies kan geven aan het plan van Granpré Moliere en Verhagen.

Voorzitter had positief gesprek met Minister van Arbeid over Rijkssubsidie.

Wel problemen met de gemeente; het aantal woningen terugbrengen naar ca 600?

Brief Granpré Moliere en Verhagen aan Daal en Berg – 18-12-1918

Betreurt dat een hoger beroep tegen Bakker Schut (diens afwijzing van het plan) uitblijft. Het maken van een plan voor een kleiner gebied (dat Daal en Berg voorstelt) komt niet voor als de meest geschikte oplossing.

Een nieuwe afwijzing wordt gevreesd. Verzoek om zo spoedig mogelijk een bespreking, vooral over interpretatie van het tuinstadconcept.

Adres L. Bosman aan medebestuurders Daal en Berg – 26-12-1918

Plan Granpré Moliere afgewezen door Bakker Schut. Hoe kan nu aan het karakter van een tuinstad worden vastgehouden als tegemoetgekomen wordt aan de eisen van S+V? Daarom heeft ondergetekende ('leek op stedenbouwkundig niveau'), om de impasse te doorbreken, een studieontwerp gemaakt met gemengde bebouwing voor 809 woningen. Op hoofdlijnen is het gemeentelijk plan overgenomen.

Notulen bestuursvergadering – 28-2-1919

Pulchri Studio. Aanwezig van de RvC: Berlage en Jonker.

Lunsingh Scheurleer bedankt voor bestuursfunctie (te druk). Besproken wordt het verzoek van Granpré voor een conferentie met het bestuur en het Plan Bosman.

Wethouder J. Jurriaan Kok adviseert met 'twintigtal' woningen te starten. Wat te doen is de hamvraag. Eerst maar Granpré en Verhagen uitnodigen.

Notulen bestuursvergadering – 17-3-1919

Pulchri Studi. Bespreking met Granpré Moliere en Verhagen
Belage en Fels zijn erbij.

Er waren besprekingen met directie dS+V en Jurriaan Kok (die een totaal ander idee over tuinstadbouw heeft). Berlage wijst erop dat de architecten gevraagd moet worden of zij willen omwerken in de geest van het studieplan Bosman (als tenminste Bakker Schut dat in overweging wil nemen).

Vermoedelijk niet, want Bakker Schut vindt het geen verbetering, stellen de anderen. Hoe dan ook: volgens dS+V hebben de architecten zich totaal niet gehouden aan de gestelde opgaven. Essentieel: er heersen zeer verschillende opvattingen over wat het concept tuindorp inhoudt. Besluit: de architecten moeten zich tot Bakker Schut wenden en met hem zien uit de impasse te komen.

Brief Granpré Moliere en Verhagen aan Daal en Berg – 5-4-1919

N.a.v. overleg met Bakker Schut over wijziging stratenplan van gemeente. Onmogelijk, want het ligt reeds vast.

Brief van L. Bosman aan secretaris Daal en Berg, 21-5-1919

(in referte aan ongedateerde, eerder geschreven brief). Heeft nauwkeurig onderzoek gedaan naar de voordelen en nadelen van het gemeentelijk plan voor het gebied waar Daal en Berg wil bouwen. Doet hiervan uitgebreid beslag aan het bestuur. "Het komt mij voor dat [...] het meer dan hoog tijd is, om de hand aan den ploeg te slaan om met energie alsnog het beste, wat bereikbaar is, te verwezenlijken."

Notulen bestuursvergadering – 2-7-1919

Beslissing inzake doorgaan met gemeentepan of opheffen van de vereniging.

“Verschillende namen worden genoemd. De meest ernstige kandidaten zijn de heren Jan Wils en Roosenburg, door de heren Berlage en Fels genoemd. De heer Berlage beveelt vooral de heer Jan Wils aan.

Notulen bestuursvergadering – 16-7-1919

Wils ook aanwezig.

‘Bespreking met Wils ivm bouwopdracht’.

Is Wils bereid op te treden voor de vereniging? Ja, hij maakt voorlopig ontwerp, voorlopig zonder financiële voorwaarden. Wils schets al een soort idee.

Notulen bestuursvergadering – 22-10-1919

Wils ook aanwezig.

Algemene bespreking over indeling van de woningen, de tuinen.

Wils komt binnenkort met de geveltekeningen.

Notulen bestuursvergadering – 19-12-1919

Wils ook aanwezig.

Belangrijkste onderwerp: ontwerp flatwoningen en enkele kleine wijzigingen. Plan zal spoedig aan de leden van Daal en Berg ter goedkeuring worden voorgelegd.

Brief van B.G. Stempels aan medebestuurleden, 16-2-1920

Er was een bespreking tussen Bakker-Schut, Wils en Suyver en secretaris B.G. Stempels op 29-12-1919. Gesprekpunten: grondplan (nog niet definitief ingediend) kreeg voorlopig fiat. Tweede punt: wie draagt de kosten van het binnenterrein? Derde punt: steunregeling en hypotheek.

Opgenomen een brief van Bakker Schut over de erfpachtcanon. Hiernavolgend een programma en de agenda voor de volgende algemene ledenvergadering.

Notulen bestuursvergadering – 21-2-1920

Afwezig Berlage en Jonker. Ook aanwezig Wils.

In die periode veel besprekingen met Bakker Schut.

Wils gaat beginnen met bestek.

Notulen buitengewone algemene vergadering – 1-3-1920

Inhoudelijk rijke bespreking, ook over de aard van de woonomgeving en de woningen

Notulen bestuursvergadering – 1-3-1920

Oranje Sociëteit. Aanwezig alle bestuursleden en Jan Wils. Wils moet met spoed doorwerken aan het plan. Verder geen bijzonderheden.

Brief B en W aan Daal en Berg, 4-6-1920

Geen bezwaar vrijstelling te verlenen voor artikel 29 par 1 en artikel 35 par 3 van de Bouw- en Woonverordening (verwijzing naar Verzamelingen 8, 1906).

Notulen bestuursvergadering – 16-6-1920

Aanwezig alle bestuursleden (behalve Velthuizen) en, 1 uur na aanvang, architect Wils.

Locatie: huize Beresteijn.

Gemeenteraad heeft via wethouder Fortuijn subsidie toegezegd; hopelijk volgt toezegging van rijkswege spoedig.

Notulen bestuursvergadering – 28-6-1920

Aanwezig alle bestuursleden en de architect.

Wils heeft Bakker Schut gesproken over woningvoorzieningen: baden worden z.i. te duur maar douchebaden wel wenselijk. De vereniging zal zelf voor de geisers moeten zorgen. Gediscussieerd wordt over (stalen) ramen. Er wordt besloten daarvan af te zien. Er wordt een hoofdopzichter / bouwkundige door Wils in dienst genomen, dhr. Giesius

Notulen bespreking bestuur met den architect – 7-9-1920

Muziekschool de Toonkunst, Pr Mauritsplein. Aanwezig alle bestuursleden en de architect. Ministeriele steunwijziging volgens Van Beresteyn ongunstig voor Daal en Berg. Wils is gereed met bestek en begroting. Hij pleit voor besloten aanbesteding op 1 okt a.s. Aanwezig zullen zijn Voormolen en Bongers, Swaneveld en Bos, K.A. van Rijswijk, J. van der Wal, allen uit Den Haag en Gebroeders Verhagen uit Heukelum. Voorzitter dringt aan hiervoor tijdig gereed te zijn.

Typoscript. Penningmeester, Daal en Berg, 9-10-1920

Raming bedrijfsuitkomsten (lasten- en batenanalyse)

Notulen bespreking bestuur met den architect – 25-10-1920

Muziekschool de Toonkunst, Pr Mauritsplein.

Over slakkenbeton (voor de gehele bouw). Directie uitvoering bouw onder beheer van Tuindorp Vreewijk is overwogen, maar daarvan is afgezien.

Henk Suyver had Wils op slakkenbeton gewezen. Dit werd verder besproken met Greve (hoofdarchitect Laakkwartier). Het bestuur is verdeeld over (volledige) uitvoering in beton; Wils moet met Bakker Schut gaan praten.

Notulen bestuursvergadering – 13-11-1920

HKK, Lange Houtstraat 7. Aanwezig alle bestuursleden en de architect. En ook dhr. Hof, directeur van tuindorp Vreewijk in Rotterdam (ook daar bouw in eigen beheer).

Vandaag moet worden besloten of gestart wordt met uitvoering in slakkenbeton. Zulks geschiedt. Hiertoe is vergunning verleend. Wils heeft hierover positief gesprek gehad met Bakker Schut, Meijer, Greve en Jacobs, m.b.t. uitvoering eerste 32 woningen 'als proef'. Wils stelt bezuinigingen eengezinswoningen voor. Volgens gemeente mag totale bouwsom fl 1.300.000,- niet overschrijden voor subsidie en dat is fl. 400.000 te veel ten opzichte van de laagste inschrijver (uitvoering in baksteen zou veel hoger uitvallen).

Convocatie. Typoscript. Bestuur Daal en Berg aan haar leden, 16-11-1920

Motto: 'de cost gaet voor den baet uyt'

'Het bestuur heeft de eer ter kennis van de leden te brengen, dat thans alle voorbereidingen getroffen zijn om met onzen eersten bouw spoedig aan te vangen'.

Om economische redenen gaat dat in eigen beheer gebeuren.

'Teneinde een meer voordeelige en snellere uitvoering in de hand te werken, is voorts op nader voorstel van den architect, den heer Wils, en in overleg met en onder goedkeuring van de betrokken gemeentebesturen besloten, te beginnen met uitvoering van het eerst aan

te vatten gedeelte in betonconstructie met bijzondere oppervlaktebehandeling. Bij den door den architect betrachtten stijl, zal door deze wijziging van materiaal ook in aesthetisch opzicht eerder voordeel dan nadeel worden verkregen, terwijl de gekozen betonmethode een goed ventilerende, isoleerende en niet-raissonnerende ruimte-omsluiting waarborgt'.
Gevraagd wordt om storting van aandelen-kapitaal!!!
'Geld hebben we nu zeer noodig.'

Convocatie. Drukwerk. Bestuur Daal en Berg aan haar leden, 16-11-1920

Ongedateerde brief secretaris aan bestuur, met afschrift brief Bakker Schut (29-11-1920) en afschrift brief Minister van Arbeid (17-11-1920)

"Hierbij zend ik u afschrift van de Sinterklaasverrassing van den Minister van Arbeid. We hebben blijkbaar niet de koek, maar de gard verdiend: fl 75.000,- minder subsidie dan de gemeente heeft vastgesteld! Zo dan spreekt de Minister nog van hooge subsidie teneinde ons faillissement te voorkomen."

Brief Bakker Schut aan bestuur Daal en Berg, 23-12-1920

Geen bezwaar tegen 32 woningen in slakkenbeton. 'Beschouw het als een proef'.

Notulen bestuursvergadering – 8-1-1921

Pulchri Studio. Aanwezig alle bestuursleden en de architect.

Rotterdamsche Bankvereeniging heeft geen krediet willen verstrekken.

De gemeentelijke subsidie wordt te laag bevonden. Men gaat zich beklagen bij B en W als Bakker Schut niet meer kan toezeggen (men kan de architect niet betalen). Over het architectenhonorarium is men het niet eens.

Wils pleit voor het faseren van het werk (1 eengezinswoningen 2 flats). Van Beresteyn ziet - het als één plan, maar het bestuur gaat uiteindelijk akkoord. Wils stelt voor honorarium van fl 10.000,- voor gehele complex, maar gaat akkoord met fl 9.000,-

Brief aan bestuur Daal en Berg, van B.G. Stempels, 11-2-1921

Over aanbesteding, uitvoering en soort bouw materiaal. Belangrijke eerste passage:

"Aan de vereniging is slechts vergunning tot bouwen gegeven voor de eengezinswoningen 1-32 en wel in slakkenbeton. Op voorstel van den architect geschiedt deze uitvoering in eigen beheer. Of met de overige woningen in dit materiaal kan worden voortgegaan en wanneer dit het geval zal zijn staat in geen enkel opzicht vast."

Brief B en W aan Daal en Berg, 28-2-1921

Verstuurd 16 maart 1921. Betreft akte van subsidieovereenkomst van gemeente aan Daal en Berg, t.b.v. bouw middenstandswoningen, op in erfpacht te verkrijgen gemeentegronden. Stratenplan Laan van Meerdervoort II. Met een lijst van voorwaarden en bepalingen. Ondertekend door voorzitter en secretaris Daal en Berg.

Verslag bespreking bestuur met architect en aannemer – 24-3-1921

Kantoor vereniging, Valkenboskade 520. Over wijzigingen bestektekeningen flatwoningen. Aannemer Van der Wal (laagste inschrijver) gaat over begroting heen; Wils is gevraagd bezuinigen voor te stellen.

Wils heeft een indrukwekkende lijst; onder meer spouwmuren vervallen. Veel gaat ten koste van wooncomfort en de afwerking. Wils geeft nog aan dat ook kelders kunnen vervallen.

Brief van bestuur aan Bakker-Schut, dS+V, 11-5-1921

Over subsidie (flatwoningen) en hypotheekverstrekking door de gemeente (of de garantie daarop). Er is een groot dekkingstekort, gelet op de aannemingsom van Van der Wal. laagste inschrijver. Uitvoeringsmogelijkheid loopt gevaar.

Contract van aanbesteding, 17-5-1921

60 verdiepingwoningen. Contractant J. van der Wal. Ondertekend door Van Beresteyn en B.G. Stempels

Staat van Wijzigingen, 17-5-1921

Opgesteld door Wils.

60 verdiepingwoningen. Contractant J. van der Wal. Ondertekend door Van Beresteyn en B.G. Stempels

Belangrijk Notulen bestuursvergadering – 27-5-1921, Pulchri Studio

Aanwezig de commissarissen (geen Berlage en H. Fels), de bestuursleden (onder wie Van Beresteyn).

Flatbouw gaat naar aannemer Van der Wal. Er wordt gebouwd in eigen beheer (geen openbare aanbesteding). Gemeente dreigt te bekniptelen op subsidie.

Bouw verloopt traag maar Wils wil voorbereiding uitvoering in sintelbeton niet staken. De voorzitter wenst een onderzoek van de bouwcie. Huurverhoging (flatwoningen) dreigt. Eerste betonstorting 4 juni.

Convocatie – Aan den leden - 27-5-1921

Over voortgang bouw, verbetering financiële omstandigheden.

“In die omstandigheden hebben wij aanleiding gevonden om na gehouden overleg met de Gemeente voor de 60 verdieping-woningen op 16 maart jl een herbesteding te houden.” Opdracht aanbesteding is verstrekt aan J. van der Wal. Wel zijn bezuinigingen doorgevoerd (bergingen ipv kelders).

“Indien wij nu of later niet slagen het hogere subsidie te bekomen, zal de meerdere bouwsom hoofdzakelijk uit hogere hypotheek-verstrekking moeten worden gevonden. Menige verhoging der aanvankelijk bepaalde huren zal dan noodig zijn. Ook dan nog zullen onze flatwoningen echter niet alleen mooie woningen, maar ook in vergelijking met andere nieuwgebouwde woningen billijke woningen zijn.”

Notulen bestuursvergadering – 15-7-1921

Pulchri Studio. Aanwezig de commissarissen (geen Berlage), de bestuursleden (onder wie Van Beresteyn) en de architect.

Agendapunt 3. Verslag der bouwkundige cie betreffende den 1stn bouw

Agendapunt 4. Bouw der resterende 36 eengezinswoningen

Bosma: het duurt te lang (geplande 1 okt wordt niet gehaald)! Daardoor wordt het duurder.

Wils: maar uitvoering kelders in slakkenbeton heeft minstens besparing van fl 5.000,- opgeleverd. Maar volgens gemeentelijke voorschriften moet alle laagbouw uiterlijk 1 mei 1922 klaar zijn.

Notulen bestuursvergadering – 25-8-1921

Directieket, Magnoliastraat. Aanwezig de commissarissen (onder wie Berlage), de bestuursleden (vicevoorzitter Geudeker), de architect en later de aannemers Swaneveld en Bos (Van Beresteijn is afwezig)

Agendapunt 2. Voorstel om de sintelbouw te staken en de afbouw in baksteen te laten plaatsvinden. In aanbouw zijn 32 sintelbetonwoningen; “door onoordeelkundige toepassing van het slakkenbeton had een deel van de muren onvoldoende vastheid en moesten deels worden afgebroken en vervangen.”

Wils wordt onder vuur genomen.

Van der Wal gaat resterende 36 eengezinswoningen in baksteen bouwen. Geen openbare aanbesteding

Contract van aanneming, 7-9-1921

Contractant Swaneveld en Bos; afbouw 32 eengezinswoningen. Ondertekend Van Beresteijn en B.G. Stempels

Staat van wijzigingen, 7-9-1921

En omschrijving der te verrichten werkzaamheden aan 32 eengezinswoningen.

Behorend bij contract van aanneming van 7-9-1921.

Ondertekend door de borgen van contractante, contractante ter ene zijde (Swaneveld en Bos) en contractante ter andere zijde (E. van Beresteijn).

Concept contract van aanneming – 12-9-1921

Tussen Daal en Berg en J. van der Wal, aannemer te 's Gravenhage

Betreft 36 eengezinswoningen, op terreinen aan Klimopstraat en Magnoliastraat, uitvoering mede op basis van wijzigingen door architect.

Aanneemsom fl 354.000,-

Adres Daal en Berg, aan de leden, 12-9-1921

“Het zal den leden bekend zijn, dat wij met onze eigen bouw (32 eengezinswoningen in sintelbeton) niet gelukkig zijn. Nadat met de funderingen en kelders een bevredigend resultaat werd verkregen, bleek de verdere opbouw in dit materiaal, in tegenstelling met de voorstelling van onze architect, duur en ook in technisch opzicht bezwarend. Wij hebben daarom in het begin der vorige maand den architect, dien wij reeds toen de funderingen en kelders gereed waren hadden voorgeslagen om den verderen opbouw alsnog in baksteen te doen, verboden met den betonbouw door te gaan anders dan tot aan den eersten verdieping.”

Afbouw door Swaneveld en Bos in baksteen met cementpleistering (z.g. Putzwerk).

Geplande opleveringsdatum 15 februari 1922.

Resterende 36 woningen opgedragen aan Van der Wal (die ook de flatwoningen gaat doen). Opleveringsdatum 1 april 1922.

De rest van het adres betreft het totale financiële plan.

Staat van wijzigingen, behorend bij contract van 12-9-1921

Voor de bouw van 36 eengezinswoningen. Typoscript

Ondertekend door aannemer Van der Wal en voorzitter Van Berensteyn.

Brief Gemeentebestuur aan Daal en Berg, 14-8-1923

Betreft vaststelling eindcijfer bouwrekening. Reactie op schrijven van 20-7-1923

Brief Daal en Berg aan Gemeentebestuur, 14-9-1923

Betreft afsluiting bouwrekening.

Brief Gemeentebestuur aan Daal en Berg, 9-11-1923

Betreft afsluiting bouwrekening. Reactie op schrijven van 14-9-1923

3 OVERIGE DOCUMENTEN

GEDATEERD

Brochure. Statuten en Huishoudelijk Reglement, 8-2-1918
Gewijzigd na ALV op 1-3-1920 en 28-6-1920

Daal en Berg. Adres aan de Leden, 25-2-1920
Fundamenteel stuk over bouwplan

Wijzigingen Statuten en Huishoudelijk Reglement
1-3-1920

Daal en Berg. Resultaat der voorlopige inschrijvingen, 22-4-1920

Gemeenteraad, Den Haag. Verzamelingen, nr. 753. 'Bouw middenstandwoningen met steun van de gemeente', 8-6-1920

Daal en Berg. Resultaat der voorlopige inschrijvingen, 9-6-1920
Door B.G. Stempels, 88 inschrijvingen.

Bijvoegsel Nederlandsche Staatscourant, nr. 61, nr. 6534, 19-8-1920
Inzake bepalingen huishoudelijk reglement bij de notaris

Gemeenteraad, Den Haag. Verzamelingen, nr. 1584. 'Bouw middenstandwoningen Daal en Berg', 31-12-1920

OVEREENKOMST tot het aangaan van een HYPOTHECAIRE GELDLEENING, 8-4-1921
Met de Rijkspostspaarbank te Amsterdam, bedrag 154.000 gulden; onder andere ondertekend door burgemeester Patijn, Van Beresteyn en Stempels.

Overeenkomst tot het aangaan van een HYPOTHECAIRE GELDLEENING, 3-9-1921
Met de Rijkspostspaarbank te Amsterdam, bedrag 261.500 gulden; onder andere ondertekend door burgemeester Patijn, Van Beresteyn en Stempels.

Exploot van Swaneveld & Bos e.a. (loodgieter en houthandel) aan Daal en Berg, 29-10-1921
Er is nog niets van de aannemingsom ontvangen.

Gemeenteraad, Den Haag. Verzamelingen, nr. 1089, 18-10-1921, met begeleidend schrijven van gemeentesecretaris aan B en W, 11-11-1921
Betreffende bouw van middenstandswoningen door Daal en Berg

Gemeenteraad, Den Haag. Verzamelingen, nr. 660, 21-7-1922
Betreft: bouw middenstandswoningen Daal en Berg.
Met begeleidend schrijven gemeentesecretaris

Gemeenteraad, Den Haag. Verzamelingen 1923, no. 105, 'Steun aan Woningcorporaties', 2-2-1923

Daar waar het Rijk niet voldoende wil of kan bijdragen, is de gemeente van plan extra steun te geven aan Haagse woningbouwcorporaties die hun bouw niet kunnen verwezenlijken, onder meer via voorschotten. Er wordt een aantal corporaties genoemd (Daal en Berg niet; bouwplan was inmiddels bijna klaar).

Regelen voor de wijze van bewoning – 25-5-1923

Vastgesteld tijdens de algemene ledenvergadering van 25 mei, als bedoeld in art. 16, 1ste lid, Huishoudelijk Reglement

Wijziging statuten, 4-8-1923

Offerte glasverzekering, aan Daal en Berg van Stichtse Glasverzekering Mij, Utrecht, 1-1-1925

Jaarverslag, 1925

Zevende jaarverslag

Wijziging statuten, 11-7-1928

Adres in drukvorm. Daal en Berg aan de leden en oud-leden, 17-8-1933, G. Bosma, wrnm vz en B.G. Stempels, secretaris

Crisis. Slechte financiële situatie, overcompleteet aan woningen, huren moeten worden verlaagd, leegstand, liquidatie is niet ver weg.

Adres in drukvorm. Daal en Berg aan obligatiehouders, 30-9-1933, B.G. Stempels, vz en J. van Zwijndregt, secretaris

Over slechte kapitaalpositie

Adres Daal en Berg aan haar leden, 12-12-1933

Inzake lastenverlagingen. In referte aan vergadering van 20 september l.l. Namens B.G. Stempels, voorzitter en J. van Zwijndregt, secretaris

Wijziging Statuten, 21-2-1934

Allen inzake artikel 9

Notulen algemene ledenvergadering, 27-5-1937

Locatie de Galerij, Laan van Meerdervoort.

Notulen bestuursvergadering, 27-5-1937

Locatie de Galerij, Laan van Meerdervoort. Over brandverzekering en onderhoud

Notulen spoed-bestuursvergadering – 29-6-1937

kantoor, Papaverhof 6. Aanwezig voltallig bestuur en enkele commissarissen.

Besproken wordt voorstel van B en W voor geldlening en daaraan verbonden voorwaarden

Notulen bestuursvergadering – 3-7-1937

Kantoor, Papaverhof 6. Aanwezig voltallig bestuur.

Besproken wordt voorstel van B en W voor geldlening en daaraan verbonden voorwaarden

Typoscript. Adres Daal en Berg aan B en W Den Haag – 5-7-1937

Gemeente verstrekt geldlening aan Daal en Berg, opdat het bestuur in moeilijke tijden de exploitatie kan voortzetten

Ontwerp. Instructie voor de Penningmeester-Administrateur. 9-10-1951

Betreft artikel 1 t/m 10

Brief, Voorzitter E.W. Wayenberg aan ir. M. Zwaagstra, 27-1-1973

Bestuur wenst inzicht in stand van zaken financiële situatie renovatie

4 TEKENINGEN

Gemeente

- uitbreidingsplan_DSV_1917
- stratenplan_DSV-2_1917
- kadastrale_tekening_1948

Granpré Moliere en Verhagen, 1917-1918

- Granpré_verkavelingsplan_1
- Granpré_verkavelingsplan_2
- Granpré_type_C
- Granpré_type_E
- Granpré_type_G
- Granpré_type_H
- Granpré_studie_dwarsprofielen

Bosman, 1918-1919

- Bosman_studieplan
- Bosman_verkavelingsplan
- Bosman_woningtypen
- Bosman_woningtypen-2
- Bosman_woningtypen-3
- Bosman_woningtypen-4
- Bosman_woningtypen-5
- Bosman_woningtypen-6
- Bosman_woningtypen-7
- Bosman_woningtypen-8

Wouters, 1919

- Wouters_woningtypen
- Wouters_woningtypen-2

Wils, 1920-1921

- Wils_situatie_laagbouw
- Wils_laagbouw_rioleringsplan
- Wils_gevels_laagbouw-hoogbouw
- Wils_plgr_laagbouw_type_A_H
- Wils_plgr_laagbouw_type_B_O
- Wils_plgr_laagbouw_type_C_F
- Wils_plgr_laagbouw_type_D_E
- Wils_plgr_laagbouw_type_H
- Wils_plgr_laagbouw_type_K_L
- Wils_plgr_laagbouw_type_M_G
- Wils_plgr_laagbouw_type_P_Q
- Wils_Normaalwoning_met_inrichting
- Wils_hoogbouw_rioleringsstelsel
- Wils_plgr_hoogbouw_type_R_S_T

- Wils_plgr_hoogbouw_type_R_S_T_2
- Wils_rioleringsplan_laagbouw-hoogbouw

